

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/2

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/6064
Karar No. 2021/13141
Tarihi: 28.09.2021

- İŞÇİNİN ÖZEN VE SADAKAT BORCU
- İŞ SÖZLEŞMESİ DEVAM EDERKEN REKABET YASAĞINA AYKIRI DAVRANMANIN SADAKAT BORCUNA AYKIRILIK OLUŞTURACAĞI
- İŞ SÖZLEŞMESİ SONA ERDİKTEN SONRA REKABET YASAĞI SÖZLEŞMESİ YAPILMAMIŞSA REKABET YASAĞINA AYKIRILIK NEDENİYLE TAZMİNATIN İŞ SÖZLEŞMESİ SÜRESİ İÇİN BELİRLENECEĞİ

ÖZETİ -6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 396'ncı maddesi uyarınca işçi, yüklendiği işi özenle yapmak ve işverenin haklı menfaatinin korunmasında sadakatle davranmak zorundadır. İşçi, hizmet ilişkisi devam ettiği sürece, sadakat borcuna aykırı olarak bir ücret karşılığında üçüncü kişiye hizmette bulunamaz ve özellikle kendi işvereni ile rekabete girilemez.

İşçi, iş gördüğü sırada öğrendiği, özellikle üretim ve iş sırları gibi bilgileri, hizmet ilişkisinin devamı süresince kendi yararına kullanamaz veya başkalarına açıklayamaz. İşverenin haklı menfaatinin korunması için gerekli olduğu ölçüde işçi, hizmet ilişkisinin sona ermesinden sonra da sır saklamakla yükümlüdür.

Diğer taraftan rekabet yasağı 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Genel Hizmet Sözleşmesi hükümleri içinde 444 ila 447'nci maddelerinde düzenlenmiştir. Bunun nedeni ise rekabet etmemenin sadakat borcunun bir gereği olmasıdır. İş sözleşmesi devam

ederken işçinin sadakat borcu gereği zaten rekabet yasağı bulunduğundan bu konuda ayrı bir anlaşmanın varlığına gerek yoktur. Rekabet yasağının ihlali halinde işveren, iş sözleşmesine aykırı davranıştan ötürü sözleşmeyi haklı nedenle feshedebileceği gibi, varsa zararının tazminini de isteyebilecektir.

İş sözleşmesinin kurulması ile doğan sadakat borcu, işçi tarafından işverenin çıkarlarını koruma ve gözetme borcudur. Rekabet etmeme borcu ise, iş sözleşmesinin sonuçlarından olan; işçinin işverene sadakat borcu içinde yer alan alt bir yükümlülüktür. Taraflar iş ilişkisi devam ederken sözleşmenin bitiminden sonra işçinin rekabet etmeyeceğine ilişkin bir hükmün iş sözleşmesine konulmasına veya bu konuda ayrı bir sözleşme (rekabet yasağı sözleşmesi) yapılmasını kararlaştırabilirler. İş sözleşmesi sona erdikten sonra işçinin işverenle rekabet etmeme borcu ancak böyle bir yükümlülük sözleşme ile kararlaştırıldığı takdirde söz konusu olmaktadır. Rekabet yasağının ihlaline bağlı taraflarca kararlaştırılmış olan belli bir ödemeyi öngören yaptırım, niteliği itibarıyla bir cezai şart hükmüdür.(YHGK. 27.02.2013 gün ve 2012/9-854 E, 2013/392 K).

anılan davalı şirket üzerinden sadakat yükümlülüklerine aykırı olacak şekilde dava dışıLTD. unvanlı şirket ile ticari bağlantı içine girdikleri anlaşılmış olup davacı şirket lehine maddi ve manevi tazminata karar verilmesinde isabetsizlik yok ise de davacı şirket ile davalılar ... ve ... arasında, iş sözleşmeleri sona erdikten sonra geçerli olacak yazılı bir rekabet yasağı sözleşmesinin bulunmadığı, davalıların rekabet etmeme borcuna aykırılık olarak nitelendirilebilecek sadakat yükümlülüğüne aykırı davranışlarının, davalı şirketin kurulduğu tarih ile davalılar ... ve ...'nın iş sözleşmelerinin davacı tarafından feshedildiği tarih arası dönemde mevcut olduğunun kabul edilebileceği, zira davacı şirketin davalıların iş sözleşmelerinin feshedildiği tarihten sonrası için doğan zararının, 08.09.2016 tarihli tahkim kararı(Kore Ticari Tahkim Kurulu Tahkim Heyeti) ile

lehine hükmedilen 150.000,00 Avro tazminatla karşılandığı, bu nedenle davacı şirketin yalnızca davalı şirketin kurulduğu tarih ile davalıların iş sözleşmelerinin feshedildiği tarih arası dönem yönünden maddi tazminat talep edebileceği ve söz konusu maddi tazminatın hesabında; davalıların elde ettiği menfaat yerine, Türk Borçlar Kanunu'nun 446/1 maddesinin "Rekabet yasağına aykırı davranan işçi, bunun sonucu olarak işverenin uğradığı bütün zararları gidermekle yükümlüdür" hükmü uyarınca, davacı şirketin malvarlığının mevcut durumu ile yasaya aykırı davranılmış olmasaydı arz edeceği durum arasındaki fark (davacı şirketin yaşadığı kar kaybı) gözetilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi isabetli olmayıp bozmayı gerektirmiştir.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, süresi içinde temyizden incelenmesi taraflar vekillerince istenilmesi ve davalılar vekilince duruşma talep edilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 28/09/2021 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalılar adına vekili Avukat ... ile karşı taraf adına vekili Avukat ..., ... ve Şirket Yetkilisi ... geldiler. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor sunuldu, dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, müvekkili şirketin 07.10.2003 tarihinde Güney Kore menşeli dava dışıLTD unvanlı şirket ile Türkiye genelinde bu şirketin ürettiği ürünlerin dağıtımını ve satışının yapılması amacıyla tek satıcılık sözleşmesi imzaladığını, Türkiye pazarında hiç tanınmayan CPS markalı ürünlerin davacı şirketin yaklaşık on yıl süre ile sarf ettiği çaba ve emek sonucunda tanınır hale geldiğini ve pazara yerleştiğini, davacı şirketin tüm ticari faaliyetinin CPS ürünlerinin satışı ve montajına hasredildiğini ve ticari gelirlerinin tamamına yakını bu ürünlerin satışı ve montajı faaliyetinden sağlamaya başladığını, davalılar ... ve ...'nın davacı şirkette CPS markalı ürünlerin tanıtımını ve pazarlanmasını konusunda görevlendirildiğini, davalılar ... ve ...'nın müvekkili şirkette çalışmaya devam ederken 24.09.2013 tarihinde davacı şirket ile işgizlilik konularını aynı olan diğer davalı ... Elektrik Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.'ni kurarak ticari faaliyete başladıklarını, davalıların müşteri bilgilerini kendi şirketleri lehine kullanmaya başladıklarını, dava dışıLTD. firması ile de irtibata

geçerek bu firmanın Türkiye temsilciliğini elde etme girişimlerinin müvekkili şirket yetkililerince tespit edildiğini, bu tespit üzerine davalıların iş sözleşmelerinin feshedildiğini, davalıların iş sözleşmelerinin feshedildiği 12.12.2013 tarihinde haklı gerekçe olmaksızın dava dışıLTD. şirketinin müvekkili şirkete gönderdiği e-posta ile tek satıcılık sözleşmesini tek taraflı olarak feshettiğini bildirdiğini, bu durumun müvekkili şirkete büyük zarar verdiğini, davacı şirket yetkililerince yapılan araştırmada davalılar ... ve ...'nın müvekkili şirkette çalışmakta iken davalı ... Elektrik Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti. ile Güney Kore şirketiLTD arasında Türkiye genelinde geçerli olmak kaydı ile tek satıcılık sözleşmesi imzalandığını ve söz konusu şirketin ürünlerinin bu şirket tarafından dağıtılmaya başlandığının tespit edildiğini, davalıların müvekkili şirkete vermiş oldukları zararlar karşılığında 200.000,00 TL manevi tazminat ve müvekkili şirketin uğramış olduğu maddi zararın tespiti ile şimdilik 1.000,00 TL maddi tazminatın davalılardan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalılar vekili, iş sözleşmesi devam ederken yapıldığı iddia edilen haksız rekabete ilişkin tazminat davasına bakmakla görevli mahkemenin iş mahkemesi olduğunu, davanın yöneltildiği gerçek kişiler ve şirket açısından davanın husumet yönünden reddi gerektiğini, davacının dava konusu faaliyetleri iddia ettiği gibi 10.12.2013 tarihinde değil, davalı şirketin kuruluş aşamasında öğrendiğini, davanın süresi içinde açılmadığını, davanın belirsiz alacak davası olmadığını ve talep edilen tüm tazminatlar açısından zamanaşımı definde bulduklarını, davacının aynı sebeple Kore'de dava dışı üretici şirket aleyhine açtığı davada 500.000 Avro maddi zarar bildirmesi ve en azından uyuşmazlığı asgari değerinin kendi kayıtlarından belirlenebilir olduğunu, 1.000,00-TL gibi sembolik bir miktarla davanın açılmasının kötüniyetli olduğunu ve belirlenebilen asgari değeri göstermediği için belirsiz alacak davası açmada hukuki yararı bulunmadığı için davanın usulden reddini talep ettiklerini, müvekkillerinin iş sözleşmelerini haklı nedenle feshetmeleri üzerine kıdem ve ihbar tazminatlarının 2013 yılı Ağustos ayı sonunda ödendiğini, işverenin talebi üzerine pozisyonlarına yeni satış temsilcileri bulunana kadar kısa süre çalışmayı kabul eden müvekkillerinin bu süreçte yeni iş arayışlarına girerek davacı tarafında haberdar olduğu davalı Teknik 16 şirketini kurduklarını, davacının müvekkillerinin işten ayrılımlarından 2 gün sonra dava açılmasını ve şikayetçi olunmasını engellemek, iş sözleşmesinin gerçek fesih sebebini gizlemek ve kendine haklı bir sebep oluşturmak amacıyla ihtarname keşide ederek müvekkillerinin haklı sebeple işlerine son verildiğini ileri sürdüğünü, davacının dava dışı üretici Güney Kore şirketi ile aralarındaki tek satıcılık sözleşmesinin müvekkillerinin kusuru ile sona erdirilmediğini ve kusurlu olan tarafın davacı olması üzerine üretici şirketin sözleşmeyi sona erdirdiğini, davacının hak sahibi dava dışı üretici şirketin rızası ve bilgisi olmaksızın CPS markasının kendi adına tescil ettirdiğini, dava dışı üretici şirketin tescilli marka ve fikri sınai mülkiyet haklarını ve tek satıcılık

sözleşmesini açıkça ihlal ettiğini, davacı şirketin rekabet etmeme yükümlülüğüne aykırı olarak yerli üreticilerden ürün satın alıp bu ürünlere CPS kodu vererek piyasaya sürdüğünü, bu nedenle dava dışı üretici şirketin 2008 yılından itibaren satış ortalamasının düştüğünü, satışları yükseltmek için gerekli önlemlerin alınmadığını ve çabanın gösterilmediğini, bunlar üzerine dava dışı üretici şirketin davacının haksız rekabeti, sözleşme ihlali ve güvensizlik yaratması üzerine davacının kusurları nedeniyle sözleşmeyi sonlandırdığını, dava dışı üretici şirketin müvekkillerinin yeni şirket kurduklarını öğrenmesi ve teklif getirmesi ve karşılıklı varılan anlaşma uyarınca 20.12.2013 tarihinde sözleşme imzalandığını, davacı şirketin kendi sözleşmesi sona ermesine rağmen hala CPS markalı ürünleri satmaya, tanıtmaya, kataloglarında yer vermeye devam etmesi üzerine haksız rekabet teşkil edecek davranışlarına son vermesi aksi halde dava açılacağı hususunda 24.10.2014 tarihinde ihtarname gönderildiğini, dava dışı üretici şirketle sözleşmenin feshedilmesinde müvekkillerinin hiçbir dahli ve kusurunun bulunmadığını, zarar ettiği iddia edilen davacı şirketin CPS markalı ürünlerin muadili ürün satan dava dışı Koduct şirketi ile distribütörlük anlaşması imzalayarak feshedilen sözleşmenin yerini doldurduğunu, müvekkillerinin hukuka aykırı bir eylemi ve kusurlarının bulunmadığını, tek satıcı sözleşmesinden dolayı zarar oluşmuşsa bile müvekkilleri açısından illiyet bağı bulunmadığından tazminat talebinin reddini talep ettiklerini, manevi tazminat yönünden de tazminat unsurlarının oluşmadığını, Borçlar Kanunu'nun 51'inci maddesi gereğince tazminat miktarında indirim yapılması gerektiğini, davacının kendi kusurundan kaynaklı sebeplerle müşteriler nezdinde iddia ettiği itibar kaybı tazminini müvekkillerinden talep edemeyeceğini belirterek davanın reddini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

Mahkemece, toplanan delillere ve bilirkişi raporuna göre, yazılı gerekçe ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu:

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı, davacı ve davalılar vekillerince istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti :

Bölge Adliye Mahkemesince, İlk Derece Mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde usul ve esas yönünden yasaya aykırılık bulunmadığı gerekçesi ile taraflar vekillerinin istinaf başvurularının Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 353/1-b-1 maddesi gereğince ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Bölge Adliye Mahkemesinin kararına karşı, davacı ve davalılar vekillerince temyiz başvurusunda bulunulmuştur.

Gerekçe:

1-Tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, uyumsuzluğa uygulanması gereken hukuk kuralları ile hukuki ilişkinin

nitelendirilmesine, taraflar arasındaki sözleşmeye, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre taraflar vekillerinin aşağıdaki bendin dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2-6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 396'ncı maddesi uyarınca işçi, yüklendiği işi özenle yapmak ve işverenin haklı menfaatinin korunmasında sadakatle davranmak zorundadır. İşçi, hizmet ilişkisi devam ettiği sürece, sadakat borcuna aykırı olarak bir ücret karşılığında üçüncü kişiye hizmette bulunamaz ve özellikle kendi işvereni ile rekabete girişemez.

İşçi, iş gördüğü sırada öğrendiği, özellikle üretim ve iş sırları gibi bilgileri, hizmet ilişkisinin devamı süresince kendi yararına kullanamaz veya başkalarına açıklayamaz. İşverenin haklı menfaatinin korunması için gerekli olduğu ölçüde işçi, hizmet ilişkisinin sona ermesinden sonra da sır saklamakla yükümlüdür.

Diğer taraftan rekabet yasağı 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Genel Hizmet Sözleşmesi hükümleri içinde 444 ila 447'nci maddelerinde düzenlenmiştir. Bunun nedeni ise rekabet etmemenin sadakat borcunun bir gereği olmasıdır. İş sözleşmesi devam ederken işçinin sadakat borcu gereği zaten rekabet yasağı bulunduğundan bu konuda ayrı bir anlaşmanın varlığına gerek yoktur. Rekabet yasağının ihlali halinde işveren, iş sözleşmesine aykırı davranıştan ötürü sözleşmeyi haklı nedenle feshedebileceği gibi, varsa zararının tazminini de isteyebilecektir.

İş sözleşmesinin kurulması ile doğan sadakat borcu, işçi tarafından işverenin çıkarlarını koruma ve gözetme borcudur. Rekabet etmeme borcu ise, iş sözleşmesinin sonuçlarından olan; işçinin işverene sadakat borcu içinde yer alan alt bir yükümlülüktür. Taraflar iş ilişkisi devam ederken sözleşmenin bitiminden sonra işçinin rekabet etmeyeceğine ilişkin bir hükmün iş sözleşmesine konulmasına veya bu konuda ayrı bir sözleşme (rekabet yasağı sözleşmesi) yapılmasını kararlaştırabilirler. İş sözleşmesi sona erdikten sonra işçinin işverenle rekabet etmeme borcu ancak böyle bir yükümlülük sözleşme ile kararlaştırıldığı takdirde söz konusu olmaktadır. Rekabet yasağının ihlaline bağlı taraflarca kararlaştırılmış olan belli bir ödemeyi öngören yaptırım, niteliği itibarıyla bir cezai şart hükmüdür.(YHGK. 27.02.2013 gün ve 2012/9-854 E, 2013/392 K).

Somut uyuşmazlıkta davacı şirket ile dava dışı Güney Kore menşeliLTD unvanlı şirket arasında Türkiye genelinde CPS markalı ürünlerin dağıtım ve satışının yapılmasına yönelik olarak yaklaşık on yıl süren tek satıcılık sözleşmesi ilişkisi bulunduğu, davalılar ... ve ...'nın davacı şirket nezdinde CPS markalı ürünlerin tanıtım ve pazarlamasına yönelik on yıla yakın sürelerle çalıştıkları, iş ilişkisinin devamı esnasında davalılar ... ve ...'nın önce diğer davalı '... Elektrik Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.'ni kurdukları ve akabinde anılan davalı şirket üzerinden sadakat yükümlülüklerine aykırı olacak şekilde dava dışıLTD. unvanlı şirket ile ticari bağlantı içine girdikleri anlaşılabilir olup davacı şirket lehine maddi ve manevi tazminata karar verilmesinde isabetsizlik yok ise de davacı şirket ile davalılar ... ve ... arasında, iş sözleşmeleri sona erdikten sonra geçerli olacak yazılı

bir rekabet yasağı sözleşmesinin bulunmadığı, davalıların rekabet etmeme borcuna aykırılık olarak nitelendirilebilecek sadakat yükümlülüğüne aykırı davranışlarının, davalı şirketin kurulduğu tarih ile davalılar ... ve ...'nın iş sözleşmelerinin davacı tarafından feshedildiği tarih arası dönemde mevcut olduğunun kabul edilebileceği, zira davacı şirketin davalıların iş sözleşmelerinin feshedildiği tarihten sonrası için doğan zararının, 08.09.2016 tarihli tahkim kararı(Kore Ticari Tahkim Kurulu Tahkim Heyeti) ile lehine hükmedilen 150.000,00 Avro tazminatla karşılandığı, bu nedenle davacı şirketin yalnızca davalı şirketin kurulduğu tarih ile davalıların iş sözleşmelerinin feshedildiği tarih arası dönem yönünden maddi tazminat talep edebileceği ve söz konusu maddi tazminatın hesabında; davalıların elde ettiği menfaat yerine, Türk Borçlar Kanunu'nun 446/1 maddesinin "Rekabet yasağına aykırı davranan işçi, bunun sonucu olarak işverenin uğradığı bütün zararları gidermekle yükümlüdür" hükmü uyarınca, davacı şirketin malvarlığının mevcut durumu ile yasaya aykırı davranılmış olmasaydı arz edeceği durum arasındaki fark (davacı şirketin yaşadığı kar kaybı) gözetilerek sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi isabetli olmayıp bozmayı gerektirmiştir.

SONUÇ: Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının yukarıda yazılı sebepten dolayı BOZULMASINA, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, davacı yararına takdir edilen 3.050,00 TL duruşma vekalet ücretinin davalılara yükletilmesine, davalılar yararına takdir edilen 3.050,00 TL duruşma vekalet ücretinin davacıya yükletilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının talep halinde ilgililere iadesine, 28.09.2021 tarihinde oybirliği ile karar verildi.